

Nádej, ktorá mrazí

Päťročný Andrej Szegény z Levíc vyhral boj nad mozgovým nádorom aj vďaka vlastnej pupočníkovej krvi

Bola to intuícia matky? Vnuknutie? Alebo jednoducho len strašná náhoda? Keď sa u Szegényovcov pýtali na svet druhý syn Andrej, rodičia sa rozhodli dať pri pôrode odobrať a zamraziť jeho pupočníkovú krv. Tá je spoločne s kostnou dreňou a periférnou krvou jedným z troch možných zdrojov vzácnych kmeňových krvotvorných buniek. Mladšia sestra Andrejkovej mamy zomrela na prahu dospelosti na leukémiu. Zuzana Szegényová teda mala dôvod odložiť pre svoje deti „poistku“ v podobe transplantátu z pupočníkovej krvi zo svojho druhého pôrodu. Ten je navyše s 25-percentnou pravdepodobnosťou vhodný aj pre súrodenca. V čase, keď sa Andrejko v Leviciach narodil, v tamojšej pôrodnici sa odbery pupočníkovej krvi robili len prvý či druhý rok. To, že rodina sa rozhodla „nechať si zadné vrátka“ v podobe transplantátu, však nebolo dôvodom na obavy v reálnom živote. Na to, že by sa aj v skutočnosti mohlo stať niečo zlé, nikto nemal ani pomyslenia.

Do tretieho mesiaca po narodení vyzeralo všetko

„Správne nastaviť takúto liečbu je ako chôdza po tenkom ľade - musí byť dostatočne agresívna, aby „zabila“ nádor, nesmie však zabiť pacienta.“

v poriadku. Chlapec, ktorý sa pôrodnou váhou blížil až k štyrom kilogramom, pekne jedol, priberal. Pri pohľade do očí dieťaťa sa však mame čosi nezдалo. Dúhovky sa mu stáčali nie do kútikov očí, ako je to bežné pri škúlení, ale nadol. Pediatrička meraním obvodu hlavičky zistila, že sa akosi nadmieru zväčšuje. Niečo vnútri vyvíjalo zvýšený vnútrolebečný tlak. Také malé dieťa ešte nemá uzavreté lebečné švy, a tak sa lebka pod jeho vplyvom začne rozpínať. Magnetická rezonancia odhalila nádor, nie jeden, hneď tri! Pod väčším, trojcentimetrovým, sa skrývali dva menšie.

Ešte stále však bola aspoň nádej, že nebudú zhubné. Riskantná operácia len niekoľkomesačného chlapca trvala sedem hodín. Výsledky z histológie boli zdrvivé: Ide o vysoko rizikový meduloblastóm, mozgový tumor, ktorý je typický pre detský vek. Príčiny vzniku sú neznáme. Prejavy rastúceho nádoru závisia od rozsahu buj-

Päťročný Andrej má za sebou veľa pobytov v nemocnici, našťastie, už na to zabudol. FOTO PRAVDA: BIANKA STUPPACHEROVÁ

nenia rakovinových buniek aj od miesta výskytu. Meduloblastóm sa však najčastejšie vyskytuje vo veku od troch do ôsmich rokov. Bábätko s touto diagnózou je rarita. Chirurgický zákrok bolo potrebné doplniť dávkami chemoterapie a neskôr ožarovaním. Treba totiž zničiť nádor a poistiť sa, že znova nenarastie. To znamená odstrániť podľa možnosti aj tú poslednú rakovinovú bunku. Liečba cytostatikami, známa ako chemoterapia, má však aj veľa vedľajších účinkov. Pôsobí nielen na zhubné bunky, ale aj na iné rýchlo sa množiace bunky, predovšetkým bunky kostnej drene. Likviduje teda aj krvotvorbu v kostnej dreni - nastáva zníženie všetkých druhov krviniek, červených, bielych aj krvných doštičiek, stúpa riziko infekcie. „Neprí-

jenné sú aj všetky tie vedľajšie účinky - vracanie, nechutenstvo, bolesti - čo vám budem hovoriť,“ spomína dnes už zmierenie Zuzana Szegényová, Andrejkova mama. Správne nastaviť takúto liečbu je ako chôdza po tenkom ľade - musí byť dostatočne agresívna, aby „zabila“ nádor, nesmie však zabiť pacienta. Tobôž, keď ide o také malé dieťa.

Tu zohrala v rámci podpornej liečby svoju úlohu pupočníková krv. Tým, že lekári Andrejkovi podali jeho vlastné krvotvorné kmeňové bunky, dosiahli rýchlejšiu regeneráciu jeho kostnej drene, upravil sa mu krvný obraz, znížila sa pravdepodobnosť komplikácií. Aj vďaka odloženým krvotvorným kmeňovým bunkám, ktoré dostal v šiestich cykloch liečby, bolo možné použiť silnejšiu, teda účinnejšiu

Pupočníková krv

- ◆ na Slovensku sa dosiaľ uskutočnili štyri príbuzenské transplantácie, pri ktorých bola použitá pupočníková krv od mladšieho súrodenca
- ◆ v jednom prípade (u Andreja) sa použili vlastné krvotvorné kmeňové bunky z pupočníka ako podporná liečba pri chemoterapii
- ◆ vo februári tohto roka putovala pupočníková krv zo slovenského verejného registra do Kalifornie pre pacienta s narušenou krvotvorbou v kostnej dreni

trojkombináciu protirakovinových liekov a šance na vyliečenie stúpli. Keď mal pol roka, operované miesto mu navyiac ožarovali. Stal sa prvým pacientom na Slovensku, ktorý dostal svoje vlastné krvotvorné bunky získané odberom z pupočníkovej krvi.

Dnes má Andrej päť rokov a okrem nižšieho veku nič nenasvedčuje tomu, že tento chlapec bol kedysi smrteľne chorý. Pri kontrolnom vyšetrení v detskej fakultnej nemocnici v Bratislave je ho plná čakáreň a do objektívu robí veselé grimasy. „Na jeseň pravdepodobne začne brať rastový hormón. Starší brat, s ktorým sú, mimochodom, zohratá dvojica, bol v jeho veku omnoho vyšší. Bude to následok rádioterapie, nádory sa totiž nachádzali v blízkosti centra rastu,“ konštatuje jeho mama. O chorobe spolu nehovorila, bolo to dávno a návštevy lekárov Andrej považuje za samozrejmosť, aj keď si pri odberoch krvi niekedy poplače. To, že v jeho prípade sa úspešne využila na ceste k uzdraveniu vlastná pupočníková krv, bola náhoda, ktorá mrazí. Aj zamrazený transplantát mu však zhodou okolností umožnil vykročiť do života. © PEREX, A.S.

Bianka Stuppacherová

